SETSCI Conference Indexing System,
Volume 3 (2018), 1116-1119

ISAS 2018-Winter
2nd International Symposium on Innovative Approaches in Scientific Studies
November 30 – December 2, 2018, Samsun, Turkey

Sınıf Öğretmenlerinin Öğrenme Güçlüğü Olan Öğrencilere Yönelik Yeterliklerinin Farklı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi

Şafak Uluçınar Sağır[1*], Kayhan Bozgün[2+]

[1]Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Amasya, Türkiye
[2]Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Amasya, Türkiye
[*]Corresponding author: safakulucinar@hotmail.com
[+]Speaker: kayhanbozgun@gmail.com
Presentation/Paper Type: Oral / Full Paper

Özet – Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin sınıflarındaki öğrenme güçlüğü çeken öğrencilerine yönelik yeterliklerinin farklı değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırma betimsel tarama modelinde tasarlanmıştır. Araştırmanın örneklemini 2016-2017 öğretim yılında Doğu Anadolu bölgesine bağlı bir şehirde görev yapan 153 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Seçkisiz örnekleme yöntemi yoluyla seçilen sınıf öğretmenlerine hazırlanan anket formu uygulanmıştır. Formun ilk bölümünde demografik özellikler, ikinci bölümünde ise "Öğrenme Güçlüğü Yaşayan Öğrencilere Yönelik Öğretmen Yeterlikleri Ölçeği (ÖGY)" bulunmaktadır. Ölçek, 22 maddeden oluşan beşli likert yapıda bir ölçektir. Verilerin analizinde SPSS 18 kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım göstermemesi nedeniyle parametrik olmayan testler uygulanarak analiz yapılmıştır. Öğretmenlerin ÖGY puanları ile cinsiyetleri arasında kadınlar lehine; mesleki kıdemlerine göre kıdemi az olanlar lehine; mezun oldukları okul türüne göre eğitim fakültesi mezunları lehine anlamlı fark bulunmuştur. Ailesinde öğrenme güçlüğü çeken öğrenci olması, birleştirilmiş sınıflarda öğretim dersi alması, hizmet içi eğitim kursuna katılması, lisanstan mezun olduktan sonra eğitimini sürdürmesi ve yayın takibi bakımından öğretmenler arasında ÖGY puanlarında anlamlı fark bulunamamıştır. Bu çalışmadaki bulgular doğrultusunda, düşük kıdemli sınıf öğretmenlerinin, lisans eğitimlerinde özel eğitim dersi almalarından dolayı öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilere yaklaşım konusunda daha yeterli oldukları sonucu çıkarılabilir. Ayrıca Eğitim Fakültesi mezunu olanlar ve kadın öğretmenler öğrenme güçlüğü çeken öğrenciler konusunda kendilerini daha yeterli bulmaktadır. Bu sonuçlara göre özel eğitim ile ilgili mevcut sınıf öğretmenlerini bilinçlendirecek çalışmalar yürütülmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler – Öğrenme güçlüğü, Sınıf öğretmenleri, Yeterlik

Abstract – The aim of this study is to examine the competences of elementary school teachers for students with learning disabilities in the classes in terms of different variables. The research was designed in a descriptive scanning model. The sample of the study consists of 153 class teachers working in the district in a city in Eastern Anatolia. A questionnaire form was prepared with 153 class teachers selected through unselected sampling method. The first part of the form has demographic characteristics and the second part has "Teacher Competency Scale for Regarding Students with Learning Difficulties". The scale consists of 22 items with a 5 point likert type. SPSS 18 was used in the analysis of the data. Since the data are not normally distributed, non-parametric tests have been used to analyze the data. There was a significant difference between the teachers' competency scores and gender is in the favor of women; and occupational seniority is in favor of teachers with less seniority; and the type of graduated school is in favor of faculty of education. There was no significant difference in teachers' competency scores between the teachers in terms of being a student who had a learning difficulty in his family, taking the lesson of multigrade class teaching, participating in an in-service training course, continuing his education after graduating from university. According to the findings of this study, it can be concluded that low senior elementary school teachers are more adequate in approaching students with learning disabilities due to taking special education in their undergraduate education. In addition, graduates of the faculty of education and female teachers find themselves more confident about learning disabilities. This result points to the importance of conducting studies to raise awareness of current elementary school teachers about special education.

Keywords – Learning disability, Elementary school teachers, Compentency

I. GİRİŞ

İlköğretim, eğitimin temel süreci olduğu için bu dönem dahilindeki eğitimin özelliği, kişinin gelecekte topluma hangi şekilde hizmet edeceğinin belirleyicisidir. Bu manada ilköğretim basamağının, eğitim sistemi içindeki yeri ve önemi tartışılmaz bir hakikattir [9]. İlköğretimde amaç öğrencilere beceriler kazandırmak hem de onları bir üst öğretim kurumu olan orta öğretime hazırlamaktır [16]. İlköğrenimin ilk döneminde öğretmenin çocukta başarı kimliğini geliştirebilecek fırsatlar ve imkânlar oluşturabilme yaratabilme becerisi, bu dönemde çocuğun yetersizlik duyguları yerine, başarma duygusu geliştirebilmesi bağlamından da oldukça önemlidir [5]. Öğrenme güçlüğü olgusu; çocuğun okuma - yazma, matematik - aritmetik beceriler, konuşma - dinleme, akıl yürütme becerisini

kazanma ve kullanabilmesinde yaşadığı güçlük biçiminde tanımlanmaktadır. Bu kavram öğrenme bozukluğu, disleksi isimleri ile de anılmaktadır. Öğrenme güçlüğü olan çocuklar normal zekâ veya normalin üzerinde zekâdadır. Öğrenmekte güçlük çeken çocuk sayısı azımsanmayacak bir derecede sayıdadır ve genel olarak okula başlama çağı geldiğinde kendinden beklenmekte olan akademik başarıyı sergileyemediğinde fark edilirler. Öğrenme güçlüğü kavramı ilk defa 1962 senesinde Kirk tarafından yapılmış ve öğrenme güçlüğü konuşma, dil, okuma-yazma, imlâ, aritmetik sahalarının birinin veya birden fazlasının gelişiminde gerilik, bozulma durumudur, şeklinde ifade etmiştir. Öğrenme güçlüğü daha yoğun okuma-yazma becerilerinde bozukluk sergiler. Bilgiyi öğrenmeyle alakalı sorun yaşayarak da kendini göstermektedir [10]. Öğrenme güçlüğüyle alakalı yapılan ve en sık karşı karşıya kalınan sınıflandırmaya göre, öğrenme güçlüğünü; okuma güçlüğü, yazma güçlüğü ve aritmetik güçlük olarak başlıca 3 grupta sıralanabilir [6].

Karışık bir toplumda öğrenilmesi beklenen hareketler fazla olduğu için bunların bireysel uğraşla gerçekleşmesi çok güçtür. Bu zorluğu yenmekte okul özel bir konuma ve öneme sahip bir kuruluş olarak ön plana geçmektedir. Okul kişiler için gereken hareketleri seçmeli ve eğitimi bu seçkin değerler üstünde düzenli bir ortamda kurmalıdır. Böylelikle öğrenileceklerin tespiti öğretme işinin de tespit edilmesini mecburi kılmaktadır. Öğretme işinin başlıca yükümlüsü ise öğretmendir [2]. Öğretmenden beklenen, görevlerini bilen, derslerini planlayabilen ve nasıl öğretebileceğini bilen, öğrencilerinin öğrendiklerini değerlendirebilen, öğrenci öğretmen ilişkilerini yönetebilen, okulda ve toplumdaki konum ve sorumluluklarını bilen ve yerine getiren bir meslek elemanı olduğunun idrakinde olmasıdır [4].

Öğretmenlerin kendine güven duyması veya kendi yeterlilikleri hakkındaki olumlu algılamaları / görüşleri ile öğrencilerinin başarı düzeyleri, öğrencilerinin motivasyonu ve öğrencilerinin yeterlilikleri arasında pozitif ilişkiler olduğu savunulmakta; öğrencilerinin yeterliliklerine ilişkin görüşlerin, öğretmenlerin öğretme yeterliliğini yordayıcı, öğretmene ait en önemli unsurlardan biri olduğuna inanılmaktadır [12]. İlköğretim öğretmeninin sahip olduğu yeterliliklerin oluşturulmasında kuşkusuz en belirleyici rolü öğretmenin hizmet öncesi eğitimi oynamaktadır. Öğretmenin yetiştirildiği program ne derece yeterli ve etkili ise öğretmen de o ölçüde yeterli ve etkili olacaktır. Bu da öğrencinin daha nitelikli davranışlar göstermesine ve uygulanan eğitim programının amaçlarına ulaşılmasına olanak sağlayacaktır [7].

Bu çalışma sınıf öğretmenlerinin öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilere yönelik yeterliklerinin farklı değişkenler açısından değerlendirilmesi yönünden önemlidir ve çalışma bu gerekçeyle hazırlanmıştır.

II. YÖNTEM

A. *Araştırmanın Modeli*

Bu araştırma, betimsel tarama yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Betimsel tarama, var olan durumu betimlemek, seçilen örneklem üzerinden evrendeki eğilim, tutum veya görüşlerin belirlenmesini sağlar [3].

B. *Örneklem*

Araştırmanın örneklemi, Doğu Anadolu Bölgesindeki bir il'e bağlı ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Bu araştırmada tamsayıma gidilmesi hedeflenmiş ancak ilçedeki okullarda görevli 200 sınıf öğretmeninden 153'ünden dönüt alınabilmiştir. Araştırma örneklemine ait demografik özellikler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Araştırma örnekleminin özellikleri

		n	**%**
Cinsiyet	Kadın	96	62.7
	Erkek	57	37.3
	Toplam	153	100.0
En son mezun olunan öğretim kurumu	Eğitim fakültesi	133	86.9
	Fen- edebiyat fakültesi	11	7.2
	Eğitim enstitüsü	4	2.6
	diğer	5	3.3
Mesleki tecrübe	1-5 yıl	109	71.2
	6-10 yıl	28	18.3
	11-15 yıl	8	5.2
	16-20 yıl	4	2.6
	21 yıl ve üzeri	4	2.6
Ailenizde öğrenme güçlüğü çeken çocuk var mı?	Yok	139	90.8
	Var	14	9.2

Öğretmenlerden 14 kişinin ailesinde öğrenme güçlüğü çeken birey vardır. Bunlar, bedensel ve zihinsel engellilik (*n*=2), geç algılama (*n*=1), hafif düzeyde zihinsel engellilik (*n*= 2), orta düzey öğrenme güçlüğü ve fiziksel engellilik (n=1) orta düzey zihinsel engellilik (*n*=2), hiperaktivite ve dikkat eksikliği (*n*=1), öğrenme güçlüğü (*n*=1), konuşma güçlüğü (*n*=2) olarak belirtilmiştir.

C. *Veri Toplama Araçları*

Anket formundaki ilk bölümde demografik özelliklere yer verilmiştir. İkinci bölümde Keskin, Korkut ve Can [11] tarafından geliştirilen "*Öğrenme Güçlüğü Yaşayan Öğrencilere Yönelik Öğretmen Yeterlilikleri Ölçeği*" (ÖGÖY) bulunmaktadır. Ölçek, 22 madde ve beş alt boyuttan oluşan, beşli likert yapıda bir ölçme aracıdır. Ölçeğin alt boyutları; Dikkate alma, Güdüleme, Derse odaklama, Dikkat toplama ve Olumlu tutum'dur.

D. *Verilerin Analizi*

Verilerin analizinde SPSS 18.0 kullanılmıştır. Betimsel analizler frekans, yüzde, ortalama ve standart sapma hesaplanarak yapılmıştır. Kolmogorov-Simirnov testi ve histogram grafikleri incelenerek verilerin normal dağılım göstermediği; analizde parametrik olmayan testlerin kullanılması gerektiği belirlenmiştir [9]. İkili grupların karşılaştırılmasında Mann Witney U testi, çoklu gruplarda Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır.

III. BULGULAR

Araştırma için hazırlanan anket formunun bir bölümünde açık uçlu sorularla öğretmenlerden bilgi toplanmıştır. Öğretmenlerin, hizmet içi eğitim kursu, meslekte eğitim, takip ettikleri yayınlar ile ilgili bulguları Tablo 2'de; Öğretmenlerin ÖGÖY ölçeği toplam puanlarının betimsel analiz sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 2. Anket formundaki açık uçlu soruların betimsel analizi

Soru	Cevap	*n*	%
Birleştirilmiş sınıflarda öğretim dersi aldınız mı?	hayır	74	48.4
	evet	79	51.6
Hizmetiçi eğitim kursuna katıldınız mı?	hayır	108	70.6
	evet	45	29.4
Meslekte iken eğitiminizi sürdürdünüz mü?	hayır	142	92.8
	evet	11	7.2
Takip ettiğiniz yayınlar var mı?	hayır	133	86.9
	evet	20	13.1

Tablo 3. ÖGÖY toplam puanların betimsel analiz sonuçları

		n	Minimum	Maximum	*Ort.*	*ss*
Alt Boyutlar	Toplam puan	153	22	110	90.66	18.44
	Dikkate alma	153	5	25	20.53	4.15
	Güdüleme	153	5	25	20.81	4.71
	Derse odaklama	153	4	20	16.53	3.70
	Dikkat toplama	153	4	20	16.38	3.85
	Olumlu tutum	153	4	20	16.39	3.65

Ölçek toplam puanı ve alt boyutların puanları incelendiğinde en yüksek puanın güdülenme alt boyutunda olduğu en düşük puanın dikkat toplama alt boyutunda olduğu Tablo 3'te görülmektedir.

Öğretmenlerin cinsiyetine göre öğrenme güçlüğü olan öğrencilerle ilgili yeterlilikleri değişimi Mann Witney U testi ile incelenmiştir. Tablo 4'teki bulgulara göre, kadın öğretmenler ile erkek öğretmenler arasında anlamlı fark olduğu bulunmuştur (U=1849, p<.01).

Tablo 4. Öğretmenlerin cinsiyetine göre toplam puanların karşılaştırılması

Cinsiyet	*n*	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	*p*
Kadın	96	86.24	8279.5	1849	.001
Erkek	57	61.43	3501.5		

Mesleki deneyime göre öğretmenlerin puanlarının karşılaştırılması için yapılan Kruskal Wallis H Testi sonuçları Tablo 5'te verilmiştir. Hangi gruplar arasında anlamlı fark olduğunu belirlemek için ikili gruplarda Mann Witney U testi uygulanmıştır. Sıra ortalamalarına kıyaslandığında mesleki tecrübeye göre 1-5yıl ile 6-10 yıl,1-5 yıl ile 11-15 yıl, 6-10 yıl ile 11-15 yıl, 1-5 yıl ile 21 yıl-üzeri ve 6-10 yıl ile 21 yıl-üzeri gruplar arasında anlamlı fark bulunmuştur (X^2 (sd=4, n=153)=13.97, p<.01).

Tablo 5. Öğretmenlerin mesleki deneyime göre toplam puanlarının karşılaştırılması

Deneyim	*n*	Sıra Ort.	*sd*	X^2	*p*	Anlamlı Fark
a)1-5 yıl	109	84.44				a-b
b)6-10 yıl	28	65.61				a-c
c)11-15 yıl	8	37.44	4	13.97	.007	b-c
d)16-20 yıl	4	67.63				a-e
e)21 yıl- üzeri	4	42.38				b-e

Öğretmenlerin mezun oldukları okul durumuna göre öğrenme güçlüğü olan öğrencilerle ilgili yeterliliklerinin karşılaştırılması için yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 6' da verilmiştir. Sıra ortalamalarına göre eğitim fakültesi ile fen-edebiyat fakültesi, eğitim fakültesi ile diğer fakülteler, fen-edebiyat fakültesi ile diğer fakülteler arasında anlamlı fark bulunmuştur. (X^2 (sd=3, n=151)=11.07 p<.05). Eğitim fakültesi ile fen edebiyat fakültesi arasında ve eğitim fakültesi ile diğer arasında eğitim fakültesi lehine anlamlı fark bulunmuştur.

Tablo 6. Öğretmenlerin mezun oldukları okul durumuna göre toplam puanlarının karşılaştırılması

Mezun olunan okul	*n*	Sıra Ort.	*sd*	*X*	*p*	Anlamlı fark
a-Eğitim Fakültesi	131	78.68				
b-Fen-Edebiyat Fakültesi	11	66.50	3	11.07	.011	a-b a-d
c-Eğitim Enstitüsü	4	90.25				b-d
d-Diğer	5	15.40				

Ailede kaynaştırma/öğrenme güçlüğü çeken öğrenci bulunma durumları (U=877); birleştirilmiş sınıflarda öğretim dersi/hizmet içi kursu alma (U=2587); hizmet içi eğitim kursuna katılma (U=2320); mesleğe başladıktan sonra eğitime devam etme (U=741); derslerinde internet adreslerini kullanma (U=2226); mesleki gelişim için yayınları takip etme (U=1142); öğretmenin çocuğunun olması (X^2(sd=3, n=151)=6.88) durumları açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır (p>.05).

IV. TARTIŞMA VE SONUÇ

Hizmet içi kursa katılma ve meslekte iken eğitimine devam etme oranı örneklem içerisinde çok düşük düzeyde bulunmuştur. Serin ve Korkmaz [15] çalışmalarında öğretmenlerin en çok öğrenme güçlüğü olan, üstün zekalı ya da farklı zeka türlerine sahip öğrencilere yönelik hizmet içi eğitim ihtiyacında oldukları belirlenmiştir. Öğretmenlerin takip ettiği yayınlar çok az olarak belirlenmiştir. Bilimsel yayınları takip etmek bilgilerini güncellemek bakımından öğretmenlerden beklenen bir durumdur.

Öğretmenlerin yarısı birleştirilmiş sınıflarda öğretimle ilgili ders almış veya hizmetiçi kursa katılmıştır. Şu an eğitim fakültelerinde yürütülen sınıf öğretmeni yetiştirme programlarında "Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim" ve "Kaynaştırma Eğitimi" dersleri dördüncü sınıfta verilmektedir. Bu durumda öğretmenlerin yarısı Kaynaştırma Eğitimi dersini de almış olmalıdır. Öğrenme güçlüğü gibi konular bu dersin içeriğinde olduğundan bu dersleri alma durumunun öğrenme güçlüğü çeken öğrencilerle ilgili yeterliklerini etkileyeceği düşünülmüştür. İstatistiksel olarak anlamlı fark çıkmamasına rağmen bu dersleri alan öğretmenlerin sıra ortalaması bu çalışmada daha yüksek bulunmuştur. Ölçek toplam puanına bakıldığında ortalama 90,66 ile oldukça yüksek bulunurken alt boyutlarda güdüleme boyutunda en yüksek puan bulunmuştur. Öğretmenlerin dikkat toplama ve olumlu tutum boyutlarında puanı daha düşük bulunmuştur.

Karacaoğlu [8], öğretmen yeterliliklerine yönelik çalışmasında öğretmenlerin veli-öğretmen ilişkileri, eğitim fakültesi mezunu olma ve hizmet içi eğitim almış olma durumuna göre kendilerini diğer öğretmenlerden daha yeterli gördükleri sonucuna varmışlardır. Yapılan bu çalışmaya göre öğretmen yeterlilikleri mezuniyet durumuyla paralellik gösterirken, hizmet içi eğitim almış olma durumuyla da paralellik olmadığı sonucunu ortaya koymuştur.

Karagöz'ün [9] çalışmasında; cinsiyet, deneyim, mezun olduğu fakülte, etkili öğretmen rol algısı açısından anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmada öğrenme güçlüğü çeken öğrencilere yönelik öğretmen yeterliliklerinde bazı değişkenlerle; cinsiyet, deneyim ve mezun olunan fakülte; benzer sonuçları vermektedir.

Koçak [13] tez çalışmasında Türk Dili Edebiyatı öğretmenlerinin yapılandırmacı öğrenme öğretmen yeterliliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesini Kastamonu ilinde incelemiştir. Çalışmada "Yapılandırmacı Öğrenme ile İlgili Öğretmen Yeterlikleri Ölçeği" kullanılmış ve betimleyici bir yöntemle çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada mezun olunan fakülte ve bölüm noktalarında öğretmenler arasında anlamlı bir fark bulunurken, alanıyla ilgili yayınları takip eden ve hizmet içi eğitime katılan öğretmenler arasında ise anlamlı bir fark bulunmamıştır. Proje çalışmasında da betimleyici bir yöntem kullanılmış olup varılan sonuçlar paralellik göstermektedir.

Altun ve Uzuner [1], çalışmasında mesleki tecrübesi olan öğretmenlerin meslek hayatlarında özel öğrenme güçlüğü çeken öğrencilerle karşılaştıklarını ve tecrübeleri ile bu öğrenciler hakkında bilgi sahibi oldukları sonucuna varmıştır. Bu çalışmadaki bulgular da mesleki deneyime bağlı olarak öğrenme güçlüğü çeken öğrencilere yönelik öğretmen yeterlilikleri bağlamında paralellik göstermektedir.

Yiğiter [17], sınıf öğretmenlerinin özel öğrenme güçlüğü olan çocukların kaynaştırılmasına yönelik tutumlarının araştırılmasında cinsiyet, öğrenim durumu gibi değişkenlerinin anlamlı bir fark oluşturmadığı bulgusuna varmıştır. Bu sonuç yapmış olduğumuz çalışmayla paralellik göstermezken, ailesinde öğrenme güçlüğü gibi kaynaştırma ihtiyacı olan bir yakınının olup olmamasında anlamlı bir farkın olmaması bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Bulgulara bakıldığında öğretmenlerin yarısı birleştirilmiş sınıflarda öğretimle ilgili bir ders-kurs almış olduğunu belirtmişlerdir. Kurs ismi olarak ise lisans eğitimindeki birleştirilmiş sınıflarda öğretim dersi olduğunu belirtmişlerdir. % 55,6'sı daha önce birleştirilmiş sınıf okutmamıştır. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu en az 1 yıl birleştirilmiş sınıf okutmuştur. Bu da öğrenim güçlüğü çeken öğrenciler üzerinde öğretmenlerin yeterli şekilde tutum sergileyebileceğini bizlere göstermektedir.

Araştırma bulgularına bakıldığında sınıf öğretmenlerinin sınıflarındaki öğrenme güçlüğü çeken öğrencilerine yönelik öğretmenlerin önemli bir çoğunluğu öğrencilerle kişisel çalışmalarda bulunduklarını, uygun etkinliklerle öğrenciye birebir alaka gösterdiklerini ortaya koymuşlardır. Öğrenim güçlüğü çeken öğrencilere yapabileceği ödevler vererek onların kontrolünü sağlamaktadırlar.

Öğretmen yetiştirme programındaki özel eğitim ve kaynaştırma eğitimi dersleri daha etkili şekilde yürütülerek öğretmenlerin öğrenme güçlüğü problemi karşısındaki hazır bulunuşluğu artırılabilir. Öğretmenlerin öğrenme güçlüğü çeken çocuklarla ilgili yeterliliklerinin geliştirilmesi amacıyla hizmet içi eğitim kursları düzenlenebilir.

TEŞEKKÜR

Bu çalışmada yer almak istemeyen ancak veri toplama aşaması başta olmak üzere büyük emeği olan Sınıf Öğretmeni Eylem Atar'a teşekkür ederiz.

KAYNAKLAR

[1] Altun, T., & Uzuner, F. G. (2016). Sınıf öğretmenlerinin özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin eğitimine yönelik görüşleri. *The Journal of Academic Social Science Studies, 44*(33-49).

[2] Berkant, H. G., & Sürmeli, Z. (2013). Sosyal bilgiler dersindeki değerleri kazandırmada öğretmenlerin güçlük yaşama durumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 9 (1), 334-348.

[3] Bursal, M. (2016). Nicel yöntemler, Edt. Demir, S.B., *Araştırma Deseni, Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları içinde,* Ankara: Eğiten Kitap.

[4] Büyükkaragöz, S. S.; Muşta, M. C., Yılmaz, H. ve Pilten, Ö. (1998). Öğretmenlik Mesleğine Giriş Eğitimin Temelleri. Konya: Mikro Yayınları.

[5] Can, G. (2003). Kişilik Gelişimi. Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi. Ed. Binnur Yeşilyaprak. Ankara: Pegem Yayıncılık.

[6] Ersoy Ö. ve Avcı, N. (2001). Özel Eğitim. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.

[7] Gökçe, E. (2003). İlköğretim Öğretmenlerinin Yeterlilikleri. *Çağdaş Eğitim Dergisi, 299* (7).

[8] Karacaoğlu. Ö. C. (2008). Avrupa Birliği Uyum Sürecinde Öğretmen Yeterlilikleri. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

[9] Karagöz, O. (2008). İstanbul İli Anadolu Yakası Ataşehir İlçesinde Bulunan Resmi ve Özel İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Etkili Öğretmen Rollerine Yönelik Algıları Nasıldır?. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

[10] Karlıdağ, F., & Ertürk, S. (2003). Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar, Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, 4 (39).

[11] Keskin, İ., Korkut, A. ve Can, S. (2016). Öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilere yönelik öğretmen yeterlilikleri ölçeğinin geliştirilmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 5*(1), 133-155.

[12] Kırkaya, D. (2006). İlköğretim Okullarındaki Öğretmenlerin Etkililiğini Etkileyen Etkenlerin Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi., Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

[13] Koçak. N. (2010). Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Öğrenme Öğretmen Yeterliklerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

[14] Pallant, J. (2001). SPSS Survival Manual. Philadelphia, USA: Open University Press.

[15] Serin, M. K., ve Korkmaz, İ. (2014). Sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının analizi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 15*(1), 155-169.

[16] Taş, A. (2003). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

[17] Yiğiter, S. (2005). Sınıf öğretmenlerinin özel öğrenme güçlüğüne ilişkin bilgi düzeyleri ile özel öğrenme güçlüğü olan çocukların kaynaştırılmasına yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.